

Ποιος έκαψε την βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας

Γράφει ο: Δημήτριος Καμπουράκης

Πώς έριξαν στους Άραβες την καταστροφή της κιβωτού της ανθρώπινης γνώσης. Ρωμαίοι στρατοκράτες και θρησκόληπτοι χριστιανοί καίνε τους παπύρους της μεγαλύτερης βιβλιοθήκης του κόσμου. Μύθοι και ιστορικές διαστρεβλώσεις που υπάρχουν ως σήμερα.

Το 295 π.Χ. ο επίγονος του Αλεξάνδρου, βασιλιάς της Αιγύπτου Πτολεμαίος Α΄ ο Σωτήρ έδωσε εντολή στον φιλόσοφο Δημήτριο τον Φαληρέα να ιδρύσει το πρώτο ολοκληρωμένο επιστημονικό ίδρυμα στην ανθρώπινη ιστορία. Ο Φαληρέας, διαθέτοντας άφθονους πόρους από το βασιλικό ταμείο, ίδρυσε το περίφημο «Μουσείον». Ήταν ένα ινστιτούτο έρευνας που περιείχε εργαστήρια, επιστημονικές συσκευές, ζωολογικό κήπο (Παράδεισος ονομαζόταν), αστεροσκοπείο, αναγνωστήρια και βιβλιοθήκη. Η περίφημη λοιπόν βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας, η μεγαλύτερη και πληρέστερη του κόσμου, αυτή που περιείχε όλη την καταγεγραμμένη σοφία της ανθρωπότητας, ξεκίνησε ως τμήμα του Μουσείου.

Χιλιάδες σελίδες έχουν γραφτεί για τη λειτουργία αυτής της βιβλιοθήκης, για την οργάνωση της, για τον αριθμό των παπύρων που είχε στα χιλιάδες ράφια της και για τα θεμιτά ή αθέμιτα μέσα που χρησιμοποιούσαν οι μανιακοί με τη γνώση Πτολεμαίοι ώστε να την εμπλουτίσουν. Όλες οι πηγές επιμένουν ότι τέσσερις αιώνες αργότερα περιείχε 700.000 παπύρους, γι' αυτό άλλωστε ο Πτολεμαίος Γ΄ ο Ευεργέτης αναγκάστηκε να της χτίσει ένα

δεύτερο πελώριο κτίριο, το Σεραπείον, ώστε να την αποσυμφορήσει. Για πέντε ολόκληρους αιώνες, οι κορυφαίοι επιστήμονες και λόγιοι του κόσμου διέπρεψαν μέσα στις αίθουσες της, μελετώντας, ερευνώντας, γράφοντας και αντιγράφοντας, πάντα στα ελληνικά που ήταν η γλώσσα της παγκόσμιας τότε επικοινωνίας.

Και μετά ήρθε το τέλος αυτού του θαύματος. Είναι πια καιρός να ξεπεράσουμε τον μύθο που διέδωσαν στη Δύση οι σταυροφόροι, σύμφωνα με τον οποίον η βιβλιοθήκη κάηκε από τον Άραβα στρατηγό Αμπ Ιμπν Αλ-Ας, όταν τα φανατικά μουσουλμανικά του στίφη κατέλαβαν την Αίγυπτο. Ουδέν ψευδέστερον. Όταν οι Άραβες μπήκαν στην Αλεξάνδρεια το 642 μ.Χ., δεν υπήρχε ούτε πάπυρος να καταστρέψουν, ούτε οίκημα να κάψουν. Η περίφημη βιβλιοθήκη εξαφανίστηκε μετά από διαδοχικές καταστροφές που προκάλεσαν οι Λατίνοι, οι Ρωμαίοι δηλαδή, ενώ το τελειωτικό χτύπημα δεν το έδωσαν οι μουσουλμάνοι, αλλά οι φανατικοί χριστιανοί.

Το πρώτο μεγάλο μέρος της κύριας βιβλιοθήκης κάηκε από τον Ιούλιο Καίσαρα το 47 π.Χ., όχι επίτηδες αλλά από πυρκαγιά που ξεκίνησε από τον ανατολικό λιμένα κι έφθασε στα ανάκτορα. Ότι απόμεινε καταστράφηκε δυο φορές από τον Καρακάλλα (211 κ 213 μ.Χ), μετά από τον Βαλεριανό (253 μ.Χ.) και τέλος τον Αυρηλιανό (273 μ.Χ.). Είχε μεσολαβήσει και ένα καταστροφικό πέραςμα της Ζηνοβίας, βασίλισσας της Παλμύρας (269 μ.Χ.). Παρά ταύτα, στο δεύτερο κτίριο, το Σεραπείον, είχαν συγκεντρωθεί όλα τα απομεινάρια των καταστροφών και η βιβλιοθήκη συνέχιζε να λειτουργεί.

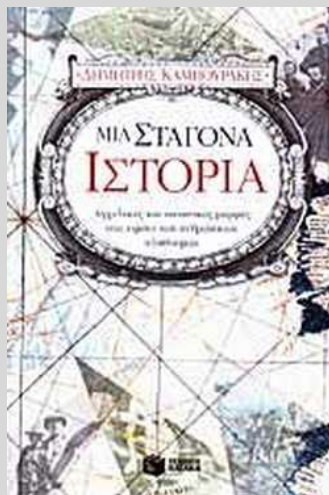
Το 391 μ.Χ. όμως, δόθηκε το τελειωτικό χτύπημα από τους Βυζαντινούς και τους ντόπιους φανατικούς χριστιανούς. Ο αυτοκράτορας Θεοδοσίος Α΄, με διάταγμα που εξέδωσε εκείνη την χρονιά, διέταξε το κλείσιμο όλων των ειδωλολατρικών ναών. Η βιβλιοθήκη ήταν μέσα στο ευρύτερο συγκρότημα του ναού του Σέραπι. Ένας μανιασμένος όχλος φανατικών χριστιανών, παπάδων και καλογέρων, με επικεφαλής τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Θεόφιλο, πολιόρκησε το συγκρότημα του αρχαίου ναού και το κατέλαβε. Ο ναός, η βιβλιοθήκη, τα έργα τέχνης και ό,τι άλλο υπήρχε, κάηκε υπό τις ψαλμωδίες και τις κατάρες των χριστιανών. Ο λόφος της Ρακώτιδας, όπου είχε χτιστεί το συγκρότημα, κυριολεκτικά ξυρίστηκε από τον όχλο για να μην υπάρχει τίποτα που να θυμίζει τη «διαβολική» του ύπαρξη.

Το δράμα ήταν πως σ' αυτή τη τελευταία καταστροφή, δεν κάηκε μόνο ό,τι είχε απομείνει από τη βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας, αλλά και ολόκληρη η βιβλιοθήκη της Περγάμου. Η

Πέργαμος στους ελληνοιστικούς χρόνους ήταν η μεγάλη αντίπαλος της Αλεξάνδρειας στη συγκέντρωση βιβλίων, αλλά ο Μάρκος Αντώνιος είχε αρπάξει τους 200.000 κυλίνδρους της και τους είχε μεταφέρει στην Αλεξάνδρεια για να τους κάνει δώρο στην αγαπημένη του Κλεοπάτρα. Οι Λατίνοι λοιπόν και οι φανατικοί χριστιανοί, όχι μόνο έκαψαν και τις δύο αρχαιότερες βιβλιοθήκες μαζί, αλλά αργότερα κατηγόρησαν και τους Άραβες ότι έκαναν αυτό το έγκλημα. Είδατε πως γράφεται η ιστορία;

Η νέα Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας έχει 13 ορόφους μέσα στους οποίους υπάρχουν 3.500 θέσεις μελέτης, 8.000.000 τόμοι, 100.000 χειρόγραφα και τουλάχιστον 10.000 σπάνιες εκδόσεις.

Από το βιβλίο: Μία σταγόνα ιστορία.

Δημοσιευμένο στις 18 Φεβρουαρίου 2019 στο <https://www.newsit.gr/mia-stagona-istoria/poios-ekapse-tin-vivliothiki-tis-aleksandreias/2720332/>